18th century and reconstructed in the 19th century. An up to 2.8 m thick cultural layer was found to be formed in the plot. Two yard surface horizons were established. Household pottery shards made the most numerous group of the finds. Constructional ceramics items were found as well: there were stove-tiles, a roof-tile fragment and fragments of glass items. The finds dated to the 16th – 18th century.

ŽVALGYMAI TOTORIŲ G. 22

Linas KVIZIKEVIČIUS, Saulius SARCEVIČIUS

2005 m. LII MTS ekspedicija vykdė žvalgymus Vilniuje, Totorių g. sklype 22. Vienoje iš namo patalpų pamatų tvirtinimo darbų metu 6,5 m² plote buvo atliekami žemės judinimo darbai. Be to, į pastatą buvo klojamos 13 m ilgio komunikacijos. Darbų metu kasta tranšėja. Iš viso žvalgymų metu stebėti darbai 15,6 m² dydžio plote.

Sklypas 22 iki šiol archeologiškai netyrinėtas, tačiau žvalgyti ir tyrinėti gretimi sklypai. 1996 ir 1997 m. vykdyti tyrinėjimai Totorių g. sklype 18. Jų metu aptiktas iki 3,2 m storio kultūrinis sluoksnis. Ankstyvasis kultūrinio sluoksnio horizontas datuojamas nuo XVII a., tačiau rasta ir ankstesnio laiko pavienių radinių: XVI–XVII a. statybinės ir buitinės keramikos bei viena XV a. puodo šukė (žr. R. Žukovskis, Žvalgomieji archeologiniai tyrimai Vilniuje, Totorių g. 18. Ataskaita. 1996, *LIIR*, f. 1, b. 2436; R. Žukovskis, Žvalgomieji archeologiniai tyrimai Vilniuje, Totorių g. 18. Ataskaita. 1997, *LIIR*, f. 1, b. 2644). 2004 m. atlikti žvalgomieji tyrinėjimai sklype 20. Jų metu ištirti 2 bendro 10,8 m² ploto šurfai. Fiksuotas iki 2,3 m storio kultūrinis sluoksnis, kurio apatinis horizontas datuojamas XVII a. viduriu (žr. L. Kvizikevičius, 2004 m. archeologiniai žvalgomieji tyrimai Vilniuje, Totorių gt. sklype Nr. 20. 2004, *LIIR*, f. 1. b. 4365).

Didžiausios apimties kasinėjimai namo 22 aplinkoje buvo atlikti 2003 m. Kaimynystėje esančiame sklype L. Stuokos-Gucevičiaus g. 11 buvo ištirtas 775 m² dydžio plotas, aptiktos XVII a. antrojo dešimtmečio medinio užstatymo liekanos (trys pastatai ir šulinys). Surastos odininko ir juvelyro dirbtuvių liekanos, XVII a. 4-ojo dešimtmečio pradžios monetų lobis, kurį sudarė 4182 monetos (žr. *ATL 2003 metais,* V., 2005, p. 230–233, 269–280). Kaip matyti iš tyrinėjimų apžvalgos, kvartalas intensyviau pradėtas apgyvendinti tik nuo XVII a.

2005 m. žvalgymų metu tranšėjos kasimo vietoje iki projektinio 0,7–1 m gylio fiksuotas ankstesnių žemės judinimo darbų metu sumaišytas archeologinės vertės neturintis pilkos spalvos žemių horizontas.

Pastato pamatų tvirtinimo vietose kasta iki projektinio 2,7–3,1 m gylio, tačiau įžemis nepasiektas. Fiksuotas kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVI a. pabaiga – XX a. Nustatyta, kad pastato arkiniai pamatai statyti XVIII a. Prieškambario pirminis grindų paviršius – molio sluoksnis – fiksuotas 1 m gylyje nuo esamo paviršiaus. Virš šio sluoksnio 85 cm gylyje atsidengė smarkiai apardytas antrasis grin-

dų paviršius. Grindys buvo išklotos kvadratinėmis (26x26 cm dydžio) plytelėmis, datuojamomis XVIII a. Nustatyta, kad šiame laikotarpyje iš prieškambario buvo patenkama ne tik į V, bet ir į Š patalpas. Įėjimas į Š patalpą buvo užmūrytas XIX a.

Žvalgytoje patalpoje fiksuoti ir XVII a. pirmosios pusės užstatymų fragmentai. 2,2 m gylyje išryškėjo buvusių medinių grindų liekanos. Čia stovėjęs medinis pastatas sudegė gaisro metu. Žemiau, 3–3,1 m gylyje atidengta neaiškios paskirties akmenų ir molio sankaupa. Šalia jos buvo randama degtų kalkių bei pavienių kalkakmenio nuoskalų.

SURVEY AT THE TOTORIŲ STR. 22

In 2005 an archaeological survey was performed in the plot located at the Totorių Str. 22 in Vilnius. During the survey ground works performed in the area of 15.6 m^2 were monitored. A cultural layer horizon mixed up during previous ground works and thus having no archaeological value was recorded. At the spots where foundation of the building was reinforced a cultural layer spanning from the late 16th to the 20th century was established. Besides that, structural remains of the first half of 17th building pattern were discovered.

TYRINĖJIMAI ŠILTADARŽIO G. 6

Daiva LUCHTANIENĖ

2004–2005 m. žiemą atlikti archeologiniai tyrinėjimai 21 Vilniaus senojo miesto kvartale esančio pastatų komplekso Šiltadaržio g. 6 Š korpuso patalpoje. Ištirtas 160 m^2 plotas. Rekonstrukcijos darbų metu buvo įrengiamas rūsys Š korpuse. Tai buvęs „Tiesos“ spaustuvės korpusas – tarybinių laikų priestatas. 2003 m. būsimo rūsio vietoje buvo atlikti žvalgomieji tyrinėjimai (žr. *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 227). Rūsys buvo įrengiamas 160 m^2 plote.

Istoriniais duomenimis, seniausia yra 21 kvartalo P dalis, esanti arčiau Bernardinų gatvės (buvęs Pilies skg.), kuri pradėjo formuotis gotikos epochoje. Sklypai priklausė Vilniaus kapitulos jurisdikcijai. Šiltadaržio g. buvo vadinama Šereikiškių (Sorokiškių) g., XIX a. – Malūnų skg., XX a. pradžioje – *Oranžerejnyj zaulek, Oranžerejnaja* (žr. Dičiuvienė R. 21-mas Vilniaus senamiesčio kvartalas. Istoriniai tyrimai. V., 1989, *VAA*, f. 5, b. 4994, p. 5).

Sklypas Šiltadaržio g. 6 – buvusių Lopacinskių rūmams (Bernardinų g. 8; posesija 149) priklausiusio sodo didesnioji dalis. XVIII a. sode yra stovėję daug ūkinių pastatų, kurie pirmą kartą minimi 1762 m. rūmų inventoriuje, vėliau – 1801 m. inventoriuje. Dabar stovi 3 namai: 2 palei Šiltadaržio g., trečiasis – giliau sklype V kryptimi.

Archeologiniai tyrinėjimai buvo pradėti jau atlikus dalį žemės darbų. Iki tyrinėjimų buvo atkasti pamatai ties P ir Š sienomis, kultūrinis sluoksnis nukastas. Patalpos centrinėje dalyje buvo atsidengęs tarybinio laikotarpio mūras, primenantis pandusą. Tai – maždaug 1 m storio plytų, laiptų, šaligatvio plytelių su cementu konglomeratas, užėmęs didesnę dalį patalpos. Šis mūro statinys buvo išardytas, o jo griuvenos išvežtos mechanizuotai. Griuve-